

GETUTTEMAATEERD

Van Konfrater Vilain ontvingen we volgende mededeling.

Bij enkele oude beroepen kende men de "noaiége" (naaister), de "striekege" (strijkster) en "tuttemakege". Veel van deze oude "tutten" waren prachtstukjes met namaakpareltjes en kraaltjes bezet. De gewone vrouw droeg een hoofddoek, maar wanneer ze zich helemaal opkleedde of opdirkte, zegde men: "ze is opgetuttematooid". Hierin hoort men ook 't werkwoord "toeien".

Konfrater Mestdagh uit Brussel, stuurde ons zelfs een tekening en gaf volgende uitleg.

1860

ONZE

V R A G E N B A K

Een kaketute is een soort van vrouwenhoed uit wit of zwart linnen. De voorzijde omsluit geheel de omtrek van het gezicht. De kaketute werd met een krultang in bekjes gelegd, altans aan de voorkant. Het hoofd was gedekt met linnen en rond de hals gestropt met een lintje. Twee brede linten aan de voorkant werden sierlijk toegeknoopt onder de kin.

Een tutemakege is de vrouw die het ambacht uitoefent welke wij nu "modiste" noemen.

DE RIS-CHANTANT

Konfrater Vilain deelt ons volgende mee.

Al kan dit lied dat in gezelschap gezongen wordt met een voorzanger verwant lijken met: "de snijdersbank" of "de vogel en de vis" toch schijnt dit slechts gedeeltelijk overeen te stemmen. De zinnen van de "ris chantant" zijn langer en ieder koeplet begint met 'n vraag door de voorzanger ("en is dat hier geen kort en lang?") en het gezelschap antwoordt: "ja, dat is een kort en lang".

Ik heb mij eveneens de vraag gesteld vanwaar deze "ris" zou komen. Zou het niet kunnen dat het komt van "rixe-chantant" (vertaald: zingend krakeel) ?

In herbergen waar maatschappijen hun feestjes hielden en men op een zeker uur aan het zingen ging, was er dikwijls iemand die als voorzanger optrad om de "ris chantant" te zingen. Daartoe nam hij een stuk krijt en tekende, geleidelijk met iedere strofe-vraag, een tekening op de wandspiegels. Daar alle tekeningen na iedere vraag en antwoord moesten hernomen worden, kon men ze zo best volgen. Vele van deze tekeningetjes waren "aangebrand", vandaar dat

het gezelschap steeds luidruchtig inviel (krakeel?) zoals in: "en is dat hier geen hoerekot?"--"ja dat is een hoerekot..".

Tot hier Konfrater Vilain. Ik heb dit liedje vele jaren geleden horen zingen en vergeten, waarschijnlijk omdat ik een paar keer een draai rond mijn oren heb gekregen toen ik uit volle borst zong "en is dat hier geen hoerekot...". Ze hebben dat liedje heel zeker uit mijn kop geslagen.

Onlangs hoorde ik het opnieuw zingen (en zag het tekenen op een bord, bij gebrek aan spiegels) door dhr. Fernand Jauret uit Oostende. Dit was ter gelegenheid van een zeer interessante zangavond die eind vorig jaar gehouden werd in Pension NOVA te Mariakerke.

Het lied is eveneens een "hit" van Omroep Brabant, hoewel de melodie en tekst (opgetekend in de streek van hertog Jan van Brabant) iets verschillen van de "ris chantant van bij ons. De "ris chantant" is verre familie van "De Vogel en de Visch", maar kan er mede verleken worden.

Dergelijke verschuivingen in melodie en aanpassingen van tekst vinden wij eveneens in Oostende: Lange Tjes (Hoe rijmen wij dat te saam) en Stierman Lèeze (Schele Van der Linde).

Lezers welke meer kunnen mededeelen over de "ris-chantant" mogen ons gerust een woordje schrijven.

DE BAS

Konfrater Mestdagh uit Brussel is benieuwd naar de herkomst van het woord "BAS". Dit tipisch Oostends woord duidt de plaats aan tussen het staketsel en het kleine strand. De dikke ronde muur in rode baksteen is langs de kant van de haven begroeid met zeegrass en zeer glad: hoeveel kinderen zouden hier niet vroeger verdronken zijn.

DE GARRE VAN KONEE

Nog een vraag van Konfrater Mestdagh: wie kan ons zeggen waar de "garre van konee" eigenlijk gelegen was?

Een zeer oud oostends liedje zegt: "siessen stoend te piessen in de "garre van Konee, 't kwamen twi "polisches en ze namen siessen "mee. Siessen zei: waleire, wat "enk ik nu gedon? " (de polisches): je moe nie vee- "le poerren (l) of je got de bak "in gon.

(POEREN: opeisen, inroepen, vereisen. In de uitdrukking: nie veele poeren ee l = houd u kalm, bedaar, blijf stil)

PALINGSCHAAR

In DE ZEEWACHT van 4 februari lezen we een stukje over het "palingsstekken" met de afbeelding van twee palingscharen: een duitse en een belgische schaar.

Hoofdman De Taeye stond al te likkebaarden (niet alleen voor de paling, maar ook voor mogelijke aanwinsten voor het museum..) toen hij las "op de vuurtorenwijk zijn er wel enkele bewoners die nog zo'n geducht wapen in huis hebben..."

Wie bezorgt het Museum van De Plate een palingschaar? Het mag een duitse of een belgische zijn, en als er van ieder instrument één exemplaar komt, is het nog beter.

Met veel dank bij voorbaat.

